

ВПЛИВ ПРЕДСТАВНИКІВ ПОЛЬСЬКОГО ТА БОЛГАРСЬКОГО ЕТНОСІВ НА ФОРМУВАННЯ ТОПОНІМІЧНОЇ СИСТЕМИ ОДЕЩИНИ

Г.Ю. Касім (Одеса)

Етнічна строкатість, властива т.зв. “Очаківській землі” між гирлами Дністра й Бугу, приєднаній у 1791 р. до Російської імперії, не могла не позначитися на особливостях нової топонімичної системи, яка почала активно формуватися на цій території з 90х р.р. 18 ст. Надання тут земель полякам — військовикам та чиновникам, а також масове переселення на поч. 19 ст. болгар, які заснували колонії, зумовили виникнення топонімів, пов’язаних саме з цими етнічними групами.

На відміну від болгар, які переселялися великими угрупованнями, представникам польського етносу не властива була компактність проживання на цій території. Втім, у місцеву топонімичну систему входить певна кількість ойконімів, утворених від прізвищ поляків — землевласників та засновників поселень. Деякі з цих топонімів не дійшли до наших днів, витіснені іншими назвами (так, поселення, подане картою 1826 р. як “Бернадовка Потоцкаго”, сьогодні іменується с.Чижове). Інні збереглися, як с. Понятовка Роздільнянського р-ну, згадуване в 1815 р.: “Понятовского польских войск полковника Понятовка”.

Компактність проживання, властива переселенцям-болгарам, зумовила використання у їх середовищі зовсім інших номінаційних моделей. Звичайно, з’являлися ойконіми, утворені від болгарських антропонімів. Але, крім того, переселення значних угруповань зумовило низку перенесених назв (згадаймо хоча б відоме перенесення з території Болгарії у Херсонську губернію назв сіл Великий Буялик та Малий Буялик), серію ойконімів — вказівок на етнічну приналежність мешканців (карта 1826 р. на досить обмеженій території від басейну Тилігулу до р.Свиної фіксує аж три поселення з назвою “Булгарка”, а ще ойконім “Болгарская” та описову назву “хут. болгарских колонистов”) і навіть унікальну для гідронімії Одещини за своєю мовною приналежністю назву балки на карті 1826 р. — “Долбока”, котра могла виникнути лише в мовленні болгарських переселенців: пор. болг. дѣлбок “глибокий”.

І навіть сучасна топонімична система Одещини, зазнавши у 20 ст. численних перейменувань, що порушували безперервність історичного та культурного розвитку та знищували своєрідність місцевої топонімії, зберегла окремі назви, пов’язані з присутністю на цих землях представників польського та болгарського етносів.